

Krajowa lista oczekujących na przeszczepienie wątroby w 2007 roku

W 2007 r. oczekiwało w Polsce na przeszczep wątroby 420 chorych zakwalifikowanych w 5 ośrodkach transplantacyjnych. Z tej liczby 269 osób zgłoszono do krajowej listy oczekujących w tym właśnie roku (Tabela 1). Najwięcej chorych, 174 oczekiwało na przeszczep w Centralnym Szpitalu Klinicznym w Warszawie.

Tabela 1. Potencjalni biorcy wątroby zarejestrowani w krajowej liście oczekujących na przeszczepienie w 2007 r.

	CSK AM Warszawa	Szpital Dzieciątka Jezus Warszawa	CZD Warszawa	Szczecin Szp. Woj.	Katowice AM	Całkowita liczba biorców
Liczba zgłoszonych przed 2007 r.	62	48	7	30	4	151
Liczba zgłoszonych w 2007 r.	112	40	39	56	22	269
Całkowita liczba chorych oczekujących	174	88	46	86	26	420

Do przeszczepienia w trybie planowym zakwalifikowanych było 321 chorych (76% wszystkich zgłoszeń), natomiast do przeszczepienia w trybie urgens 99 biorców (24%). Losy wszystkich chorych z uwzględnieniem trybu zgłoszenia (planowy, urgens) zestawiono w Tabeli 2.

Tabela 2. Potencjalni biorcy wątroby zarejestrowani w krajowej liście oczekujących na przeszczepienie w 2007 r.; wg ośrodka, trybu zgłoszenia i losu chorych.

Ośrodek zgłaszający	Liczba chorych na liście; wg trybu zgłoszenia			Zawieszeni czasowo, zdyskwalifikowani, rezygnacja chorego	Zgony na liście; wg trybu zgłoszenia			Przeszczepieni; wg trybu zgłoszenia			Oczekujący 31.12.2007 r.
	Wszyscy	Planowy	Urgens*		Wszyscy	Planowy	Urgens*	Wszyscy	Planowy	Urgens*	
Warszawa CSK AM	174	125	49	3	17	7	10	75	39	36	79
Warszawa Szp. Dziec. Jezus	88	79	9	11	5	4	1	30	22	8	42
Warszawa CZD	46	33	13	3	0			34	22	12	9
Szczecin Szpital Woj.	86	64	22	2	4	1	3	44	27	17	36
Katowice AM	26	20	6	4	4	2	2	13	10	3	5
Łącznie	420	321	99	23	30	14	16	196	120	76	171

*Urgens – biorcy zgłoszeni do przeszczepienia z powodu ostrej niewydolności wątroby, zaostrzenia przewlekłej niewydolności wątroby oraz wczesnej niewydolności przeszczepu

Wskazania do leczenia przeszczepieniem wątroby

W Polsce najczęstszym wskazaniem do leczenia przeszczepieniem wątroby, zarówno w trybie planowym, jak i w trybie urgens jest niewydolność tego narządu w przebiegu zakażenia wirusem zapalenia wątroby typu C; w czystej postaci to 16% wykonanych przeszczepień, a łącznie ze współistnieniem innych schorzeń (HBV, ALD, PSC, PBC, Wilson) to 99, czyli 25% wykonanych przeszczepień (Tabela 3). W dalszej kolejności wskazaniami do przeszczepienia wątroby są: alkoholowa marskość wątroby, wrodzona niedrożność (atrezja) dróg żółciowych i pierwotna żółciowa marskość wątroby.

Tabela 3. Schorzenia, które były wskazaniem do przeszczepienia wątroby w latach 2006 i 2007 chorym zakwalifikowanym w trybie planowym i trybie urgens.

	Przeszczepieni w trybie planowym			Przeszczepieni w trybie urgens			Przeszczepienie w trybie planowym i urgens
	2006	2007	2006 i 2007 łącznie	2006	2007	2006 i 2007 łącznie	Łącznie 2006 i 2007
HCV	23	22	45	10	9	19	64
HCV + HBV	5	7	12	1	0	1	13
HCV + ALD	2	4	6	2	1	3	9
HCV + HCC	2	4	6	0	1	1	7
HCV + PSC	0	2	2	0	0	0	2
HCV + AIH	1	1	2	0	0	0	2
HCV + PBC	0	1	1	0	0	0	1
HCV + Wilson	0	0	0	1	0	1	1
ALD	17	16	33	7	5	12	45
ALD + HBV	0	1	1	0	2	2	3
ALD + AIH	1	0	1	1	0	1	2
ALD + PBC	1	0	1	0	0	0	1
Atresio biliaris	14	9	23	3	0	3	26
PBC	12	6	18	4	4	8	26
HBV	8	2	10	5	8	13	23
IH	9	8	17	1	2	3	20
Choroba Wilsona	1	0	1	4	14	18	19
Ostra niewydolność idiopatyczna	0	0	0	6	12	18	18
PSC	5	7	12	2	0	2	14
Niewydolność przeszczepu późna	3	0	3	5	3	8	11
Budd-Chiari	2	0	2	3	2	5	7

Tabela 3. c.d.

	Przeszczepieni w trybie planowym			Przeszczepieni w trybie urgens			Przeszczepienie w trybie planowym i urgens
	2006	2007	2006 i 2007 łącznie	2006	2007	2006 i 2007 łącznie	Łącznie 2006 i 2007
Zatrucie grzybami	0	0	0	2	4	6	6
Torbielow. wątroby	4	1	5		0	0	5
Hepato- blastoma	2	3	5	0	0	0	5
Niewydolność przeszczepu wczesna	0	0	0	2	3	5	5
Niedobór α_1 -antytrypsyny	1	3	4	0	0	0	4
Bąblowica	2	2	4	0	0	0	4
HCC	2	1	3	0	0	0	3
Marskość żółciowa wtórna	3	0	3	0	0	0	3
AIH + PSC	2	0	2	1	0	1	3
Naczynia- kowatość	1	0	1	0	1	1	2
HBV + HCC	0	1	1	0	0	0	1
Torbielow. dróg żółciowych	1	0	1	0	0	0	1
Pęknięcie wątroby	0	0	0	1	0	1	1
HBV + Budd Chiari	0	0	0	0	1	1	1
Włóknienie wątroby	0	0	0	0	1	1	1
Hemochromatoza	0	0	0	0	1	1	1
Niew. w HUS	0	0	0	1	0	1	1
Marskość / zespół krótkiego jelita	0	1	1	0	0	0	1
Mukowiscydoza	1	0	1	0	0	0	1
Marskość idiopatyczna	10	14	24	3	0	3	27
Brak danych	0	4	4	0	2	2	6
Całkowita liczba	135	120	255	65	76	141	396

Czas oczekiwania na przeszczepienie

Średni czas oczekiwania osób zgłoszonych w trybie planowym, które otrzymały przeszczep ze zwłok wyniósł w 2007r. 208 dni i był o 70 dni dłuższy niż w poprzednim roku (Tabela 4). Najdłuższy czas oczekiwania na przeszczep w tej grupie chorych był w Szpitalu Wojewódzkim w Szczecinie i wynosił blisko 1 rok (359 dni), najkrótszy w AM Katowicach (98 dni). Średni czas oczekiwania potencjalnych biorców, którzy w 2007 r. byli na liście, a nie otrzymali przeszczepu wyniósł 343 dni i był o ponad 3 miesiące dłuższy niż dla chorych, którzy przeszczep otrzymali.

W grupie chorych zgłoszonych do przeszczepienia w trybie urgens średni czas oczekiwania dla chorych, którzy przeszczep otrzymali wyniósł 5 dni (dwukrotnie krócej, niż w roku 2006), a tych, którzy zmarli bez przeszczepienia 3 dni.

Tabela 4. Średni czas oczekiwania (w dniach) na krajowej liście oczekujących na przeszczepienie wątroby w 2006 i 2007r.; wg statusu i ośrodków transplantacyjnych.

Kategorie biorców	2006	2007					Średni dla danej kategorii biorców wszystkie ośrodki
	Średni dla danej kategorii biorców wszystkie ośrodki	CSK AM Warszawa	Szpital Dzieciątka Jezus Warszawa	CZD Warszawa	Szczecin Szpital Woj.	Katowice AM	
Chorzy zgłoszenie w trybie planowym, którzy otrzymali przeszczep	138	183	167	159	359	98	208
Chorzy, którzy oczekiwali na koniec roku na przeszczep	300	314	511	222	262	198	343
Chorzy zgłoszenie w trybie urgens, którzy otrzymali przeszczep	10	4	5	2	7	9	5
Chorzy zgłoszenie w trybie urgens, którzy zmarli nie doczekawszy przeszczepu	8	3	2	Nie było zgonów	1	7	3

W tabeli 5 zbiorczo porównano wybrane parametry statystyczne z krajowej listy oczekujących na przeszczepienia wątroby w latach 2006 i 2007.

Tabela 5. Krajowa lista oczekujących na przeszczepienie wątroby w latach 2006–2007; wg wybranych parametrów

		2006	2007
Całkowita liczba chorych oczekujących		417	420
Liczba zgłoszonych w danym roku		311	269
Liczba i procent oczekujących w trybie planowym		326 (78%)	321 (76%)
Liczba i procent oczekujących w trybie urgens		91 (22%)	99 (24%)
Całkowita liczba przeszczepień		200	196
Liczba i odsetek przeszczepień od zmarłych dawców		180 (90%)	178 (91%)
Liczba i odsetek przeszczepień od żywych dawców		20 (10%)	18 (9%)
Liczba i procent przeszczepień w trybie planowym		135 (68%)	120 (61%)
Liczba i procent przeszczepień w trybie pilnym		65 (32%)	76 (39%)
Liczba przeszczepień ÷ Liczba oczekujących (%)		48%	47%
Liczba tx w trybie planowym ÷ Liczba oczekujących w trybie planowym		135/326 (41%)	120/321 (37%)
Liczba tx w trybie urgens ÷ Liczba oczekujących w trybie urgens		65/91 (71%)	76/99 (77%)
Całkowita liczba zgonów na liście		19	30
Liczba zgonów ÷ Liczba oczekujących (%)		5%	7%
Liczba i odsetek zgonów wśród zgłoszonych w trybie planowym		5/326 (2%)	14/321 (4%)
Liczba i odsetek zgonów wśród zgłoszonych w trybie urgens		14/91 (15%)	16 (16%)
Liczba oczekujących na przeszczep 31.XII		160	171
Liczba oczekujących 31.XII ÷ Liczba oczekujących w ciągu całego roku (%)		160/417 (38%)	171/420 (41%)
Czas oczekiwania (dni)	Chorych zgłoszonych w trybie planowym, którzy otrzymali przeszczep	138	208
	Chorych, którzy oczekiwali na koniec roku nie doczekawszy przeszczepu	300	343
	Chorych zgłoszonych w trybie urgens, którzy otrzymali przeszczep	10	5
	Chorych zgłoszonych w trybie urgens, którzy zmarli nie doczekawszy przeszczepu	8	3

Jarosław Czerwiński, Joanna Marcinkowska